

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága Budapesten, 2010. év május hó 4. napján tartott nyilvános ülésen meghozta a következő

v é g z é s t :

Az emberölés bűntettének kísérlete miatt folyamatban volt büntetőügyben a terhelt által védője útján benyújtott felülvizsgálati indítványt elbírálv, a Fővárosi Bíróság 18.B.936/2008/11. számú, illetőleg a Fővárosi Ítéltábla 5.Bf.141/2009/6. számú ítéletét hatályában fenntartja.

A végzés ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye, az indítványozó és más jogosult azonos tartalommal újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

I n d o k o l á s

A Fővárosi Bíróság a 2009. április 10-én kihirdetett 18.B.936/2008/11. számú ítéletével a terheltet a Btk. 166. §-ának (1) bekezdése szerinti emberölés bűntettének kísérlete miatt 4 év

börtönbüntetésre és 6 év közügyektől eltiltásra ítélte. Az általa előzetes fogvatartásban töltött időt a szabadságvesztésbe beszámította. Bűnjelekről rendelkezett, és kötelezte a terheltet az eljárásban felmerült 266.796 Ft, bűnügyi költség viselésére.

A megállapított tényállás lényege szerint a terhelt szakközépiskolában érettségizett, rádió és televízió szerelő, valamint biztonsági rendszer-szerelő szakképzettségű. Nős, feleségétől különváltan él, közöttük válóper van folyamatban. Két, húsz és tizenhat éves tanuló gyermekét neveli. Egyéni vállalkozó, kb. 100.000 Ft havi jövedelemmel. Vagyona egy lakás 90 %-os tulajdoni hányada és egy használt személygépkocsi. Büntetlen előéletű.

A hangulati élet zavarába tartozó, kevert szorongásos depressziós zavarban szenved, amely nem korlátozta, és nem zárta ki, hogy cselekménye következményeit felismerje, illetőleg e felismerésnek megfelelően cselekedjék. Betegsége a cselekmény létrejöttét lélektanilag elősegíthette.

A terehelt 1987-ben kötött házasságot G. K-val Házasságukból két gyermek született. 2005. körül a házastársi kapcsolatuk megromlott. Kölcsönösen megcsalták egymást, gyakran veszekedtek. Felesége 2007. októberében előbb a terhelt szüleinek üresen álló lakásába, majd pár héttel később testvérének, a sértettnek lakásába költözött. Utóbbi lakásban testvérén kívül felesége, B. B. és hatéves gyermekük lakott. Feleségének elköltözése után a két gyermeket a terhelt nevelte. A terhelt és a sértett között sem ekkor, sem korábban konfliktus nem volt.

A terheltnek a hangulati életével összefüggő betegsége a kapcsolat megromlásával párhuzamosan kezdődött. 2005-től rendszeresen járt kezelésekre, nyugtató, és hangulatjavító gyógyszereket szedett.

2006-tól heti egy-két alkalommal fogyasztott 2-3 deciliter konyakot.

Feleségével igyekezett a kapcsolatot fenntartani, ő azonban nem kívánt visszaköltözni. A terhelt telefonbeszélgetéseiben egyrészt azzal fenyegetőzött, hogy öngyilkos lesz, másrészt mind feleségének, mind B. B-nak tett arra utalásokat, hogy „mindenkit haza fog vágni”, „Kill Bill lesz”.

2007. november hónap 30. napján a délutáni órákban a terhelt több nyugtatót vett be, és megivott egy pohár konyakot. Ezt követően magához vett egy 19 centiméter pengehosszúságú, enyhén görbe pengéjű konyhakést, és gépkocsijával a sértett lakásához hajtott. Mivel ekkor - négy óra körül - még nem volt otthon, a közeli boltban 5 deciliteres konyakot vásárolt. Annak nagy részét elfogyasztva, közepes fokú alkoholos befolyásoltság alá került.

A lakásba 18 óra körül csengetett fel ismételten. Ekkor már otthon tartózkodott a sértett a feleségével, és gyermekével, valamint a terhelt felesége. A terhelt a kést a kabátjába rejtve felvitte a lakásba, kabátját az előszoba fogasára akasztotta. Ezt követően G. K-val és B. B-val a konyhában beszélgetni kezdtek.

A beszélgetés - amely végig nyugodt hangnemben zajlott - arról szólt, hogy a terhelt szerette volna, ha a felesége visszaköltözik hozzá, G. K. azonban erre nem volt hajlandó. A sértett mintegy két óráig tartó vitához két alkalommal, szintén nyugodt hangnemben szólt hozzá. Egyébként nem tartózkodott a konyhában, hanem a szobában tévét nézett, illetve számítógépen játszott.

Kevéssel 20 óra 17 perc előtt - addigra felesége már közölte, hogy nem fog visszaköltözni - B. B., majd őt követve felesége a mellékhelyiségbe ment. Ekkor a terhelt kiment az előszobába,

magához vette a kést, és azzal a lakás nagyobbik szobájába ment. A sértett ekkor a szoba ajtajának háttal, a kanapé karfáján ült, és egy konzolos játékon játszott. A szobában tartózkodott a sértett gyermeke is.

A terhelt a sértetthez ment, és anélkül, hogy bármit mondott volna, egy alkalommal, közepes-nagy erővel felülről lefelé irányulóan a sértettet a mellkas bal felső részén megszúrta. A szúrás a mellüregbe hatolt, ott tíz centiméter hosszú megszakadást okozott, sértve a tüdő állományát, a felső tüdőlebenyhez tartozó tüdőverőeret, valamint a szívburrok fali lemezét.

A szúrás után felpattanó sértett a kést a terhelt kezével együtt kihúzta, majd dulakodni kezdett a terhelttel. Ennek során jobb kezével a kés pengéjét megszorította, ettől a kezének tenyéri felületén 3 centiméteres, középső ujján másfél centiméteres 8 napon belül gyógyuló metszett sebzést szenvedett. A dulakodásra és kiabálásra beszaladó B. B. és terhelt felesége a terheltet lefogta, míg a sértett a kést kicsavarta a kezéből. Ezután a sértett a ház folyosójára szaladt. A terhelt a lakásban maradt, és ott várta be a kiérkező rendőröket.

A sértett 2007. december 12-ig volt kórházban, ahol még 2007. november 30-án műtétet hajtottak végre rajta. A szúrás miatt a mellüregben jelentős térfogatú mellűri vérzés keletkezett, térfogat-növekedés vagy mellűri fertőzés esetén a szakszerű és időszerű orvosi beavatkozás elmaradása mellett a halál feltétlenül bekövetkezett volna. A sérülés tényleges gyógytartama 6-8 hetet tett ki. A műtéti beavatkozás során a baloldali VI. borda eltávolításra került, illetve kötőszövetes letapadások jöttek létre. Emiatt a sérülés maradandó fogyatékossgot okozott, a sértett ezen állapota véglegesen kialakultnak tekinthető.

Az ítélet ellen az ügyész a büntetés súlyosítása végett, a terhelt és védője a cselekmény életveszélyt okozó testi sértés büntetteként minősítése és a büntetés enyhítése érdekében fellebbezett.

A Fővárosi Ítéltábla a 2009. december 9-én kihirdetett 5.Bf.141/2009/6. számú ítéletével az elsőfokú ítéletet részben megváltoztatta. A börtönbüntetés tartamát 3 évre, a közügyektől eltiltást 4 évre enyhítette, és akként rendelkezett, hogy a terhelt büntetése fele részének letöltése után feltételes szabadságra bocsátható. Egyebekben az ítéletet a bűnjelekkel kapcsolatos rendelkezések módosítása mellett helybenhagyta.

A tényállást a Be. 351. §-a (1) bekezdésének a) pontjában biztosított jogkörében akként pontosította, hogy a terhelt elvált családi állapotú. Időközben a bíróság, egyezséget jóváhagyó jogerős végzésével B. utónevű, 1992. április 28-án született közös gyermeküket nála helyezte el.

Kiegészítette a tényállást azzal, hogy a terhelt a kést öngyilkossági szándékkal vette magához; továbbá, hogy a lakás nagyszobájában, ahol a sértett tartózkodott, csak a televízió fénye világított.

Kiegészítette és pontosította a tényállást azzal is, a sértett a mellkasának mellső felszínén a baloldalon ferde lefutású, a III. bordaköznél megfelelően a mellüregbe hatoló 10 cm. hosszú, szúrt, metszett, vágott folytonosság megszakadást, a mellüregben jelentős térfogatú vérgyülemet, a tüdő állományán és a szívburok fali lemezén metszett sebést, a jobb kéz tenyérsíkján a hüvelykujjának megfelelően 3 cm-es, a jobb kéz középső ujjának középercen 1,5 cm-es felületen metszett sebést szenvedett. A szűr-csatorna mélysége kb. 12 cm. volt. A mellkasfalán áthatoló

sérülés következtében a sértett közvetlenül életveszélyes állapotba került.

A jogerős határozatok ellen, anyagi jogszabályt sértő minősítés és ezzel összefüggő törvénysértően súlyos büntetéskiszabás miatt, a cselekmény életveszélyt okozó testi sértés büntetteként minősítése, és a büntetés enyhítése végett a Be. 416. §-a (1) bekezdésének b) pontja alapján a terhelt élt védője útján felülvizsgálati indítvánnyal.

Indítványának indokolásában arra hivatkozott, hogy tárgyi oldalon az alkalmazott eszköz és a sérülés helye, illetve jellege mellett, - amely önmagában emberölésre irányuló szándékra utalhat - nem vonható következtetés arra, hogy a terhelt sértett életének kioltását magában foglaló, abba belenyugvó szándékkal követte el a cselekményt. Ennek ellene szól, hogy ölésre utaló kijelentést nem tett. Azt sem figyelhette meg, hogy hova szúrt, mivel a szobában sötét volt, csak a tv. fénye világított. Ellene szól a bűncselekmény után tanúsított magatartása is.

Az alanyi oldal ismérvei pedig kizárják a cselekmény emberölés büntettének kísérleteként minősítést, miután a sértettel baráti viszonyban volt, köztük konfliktus nem alakult ki. A cselekménynek nincs motívuma, és kevert szorongásos depressziós betegsége annak elkövetését elősegíthette.

A Legfőbb Ügyészség, a felülvizsgálati indítványt alaptalannak tartva, a támadott határozatok hatályban tartását indítványozta. (BF.538/2010. szám)

Az ügyészi álláspont szerint az eljáró bíróságok törvényesen minősítették a terhelt cselekményét emberölés büntette kísérletének. Az irányadó tényállásból, különösen az élet

kioltására tipikusan alkalmas eszköz használatából, a közepes-nagy erejű szívtájéki szűrés tényéből ölési és nem testi sértésre irányuló szándéokra kell következtetni. Az enyhítő szakasz alkalmazásával kiszabott szabadságvesztés inkább enyhe, mintsem eltúlzott, annak enyhítésére az indítvány szerint alkalmazandó minősítés mellett sem lenne törvényes lehetőség. Eljárási felülvizsgálati ok sem valósult meg az ügyben.

A nyilvános ülésen a terhelt felülvizsgálati indítványát változatlanul fenntartotta. A védő az indítványnak megfelelő határozat meghozatalát, míg az ügyész átiratukkal egyezően a határozatok hatályban tartását kérte.

A Legfelsőbb Bíróság a Fővárosi Bíróság és a Fővárosi Ítéltábla ítéleteit egyrészt a felülvizsgálati indítványban megjelölt, a Be. 416. § (1) bekezdés b) pontja szerinti okból, másrészt - a Be. 423. §-ának (5) bekezdésére figyelemmel, hivatalból - a Be. 416. § (1) bekezdés c) pontja szerinti abszolút eljárásjogi okok tekintetében vizsgálta felül.

Ennek során a felülvizsgálati indítványt a Legfőbb Ügyészség álláspontjával egyetértve nem találta alaposnak.

Ahogyan arra az indítvány is utalt, és ahogyan azt az eljáró bíróságok is vizsgálták, a Legfelsőbb Bíróság 15. számú Irányelve alapján kialakult bírói gyakorlatnak megfelelően a tárgyi és az alanyi oldal ismérveinek gondos elemzésével kell állást foglalni abban, hogy a terhelt a cselekményét a sértett életének kioltását magában foglaló ölési szándékkal valósította meg, avagy szándéka eshetőleges formában az életveszélyre limitálódott.

Szándékos a magatartás, ha az aktuális tudat felfogja a halál bekövetkezésének reális lehetőségét és az elkövető ezt kívánja, avagy - bár ezt nem kívánja - ebbe belenyugszik.

Nem kétséges, hogy a tárgyi oldal ismérvei egyértelműen ölésre irányuló szándékot mutatnak. A másodfokú bíróság által a sérülések leírása körében pontosított irányadó tényállásból következően ugyanis a terhelt a szokásosnál nagyobb (19 cm pengehosszúságú) kést használt. A mellkasi tájékra, felülről lefelé irányuló szúrást olyan személyre mérte, aki más tevékenységgel volt elfoglalva, akit a szúrás teljesen váratlanul, elhárító magatartás nélkül ért. A szúrás közepes-nagy erejű volt, és ennek megfelelően a mellkason külső sérülésként szúrt, metszett, vágott, 10 cm-es sebzést okozott, míg a mellkasba hatolva életfontosságú belső szerveket, a tüdőt, illetve a szívburkot érte el. A tüdön szúrt sérülést is okozott. E sérülések folytán pedig jelentős vérgyülemmel járó, közvetlenül életveszélyes állapot állt elő. Az, hogy a terhelt ölésre utaló kijelentést nem tett, ilyen körülmények között az ölési szándék következtetési alapját nem gyengíti.

Ezek a jegyek arra utalnak, hogy a terhelt a cselekvés során felismerte azt, a szúrásától a sértett életét is vesztheti, és ezzel kapcsolatban közömbös maradt. Szándékának életveszélyre limitálására nincs tárgyi adat, ezt a sérülés helye, jellege kizárja. Ezen utóbbi következtetést támasztja alá, hogy a terhelt nem tett semmit azért, hogy a sértett halála elmaradjon, sőt a szúrást követően még dulakodni kezdett a sértettel, le kellett őt fogni, és a sértettnek kellett a kést a kezéből kicsavarni.

Ugyanakkor az alanyi oldal egyetlen tényezője, ismérve sem mond ellen a tárgyi ismérvekből az emberölési szándékra vonható jogi következtetésnek.

Az a körülmény ugyanis, hogy a cselekmény „motiválatlan” még nem zárja ki az emberölési szándékot, a motiválatlanság életveszélyt okozó testi sértés vonatkozásában is fennállna. Valójában azonban nem is motiválatlan cselekményről van szó, hanem arról, hogy -

miután azt a terhelt nem tárta fel - nem lehetett a tényállásban megállapítani azt a motívumot, pl. korábbi sérelmet, amit az ittasság felerősített - ami a cselekménynél közrehatott. Ugyanakkor a cselekményre azt követően került sor, hogy az elmondása szerint öngyilkosságra készülő terheltnek nem sikerült a feleségét a hozzá visszatérésre rávennie, és ebben a törekvésében a feleségének különélésével egyetértő sértett, illetve annak házastársa sem támogatta őt. A közvetlen indítók pedig a közepesen ittas állapota volt.

Nem kétséges, a terhelt erőszakos cselekményre készült, a szokásosnál nagyobb késnek a ruházatában elrejtése erre utal, mint ahogyan a gátlásokat oldó előzetes alkoholfogyasztás ténye is. Lehetséges, hogy nem a sértett volt az előre kiszemelt áldozat, hanem agresszióját saját maga ellen kívánta fordítani, azonban ennek az adott esetben nincs jelentősége.

Le kell szögezni: a hangulati élet zavarát jelentő depresszió a terhelt beszámítási képességét nem zárta ki és nem is korlátozta. Az pedig, hogy ez a betegség a cselekmény elkövetését elősegítette, az ítélet tábla messzemenően a terhelt javára értékelte. Egyébként pedig az adott pszichés állapot mellett a terhelt maga teremtette meg a cselekmény lélektani talaját, amikor nyugtatókat vett be, majd azokra szeszes italt fogyasztott.

A már felhívott Irányelv iránymutatásának megfelelően tehát valamennyi tárgyi és alanyi körülményt együttesen, összességében értékelve, a cselekmény életveszélyt okozó testi sértés büntettként minősítése szóba sem jöhet.

Egyébként még a célzott enyhébb minősítés mellett sem lehetne helyt adni a felülvizsgálati indítványnak, mivel a felülvizsgálat alapossága a Be. 416. § (1) bekezdés b) pontja esetén téves

minősítés, vagy más anyagi jogszabálysértés mellett is csak akkor állapítható meg, ha azzal összefüggően törvénysértő büntetés kiszabására is sor került, vagyis az ezen felülvizsgálati okban előírt mindkét feltétel teljesült. Ennél a felülvizsgálati ítélezési gyakorlat szerint nincs jelentősége a büntetési tételek esetleges átfedésének, azonban a konkrét esetben a kiszabott 3 évi szabadságvesztés büntetés, még a cselekmény életveszélyt okozó testi sértés büntetteként minősítése esetén sem lenne törvénysértően súlyos büntetésnek értékelhető.

A Legfelsőbb Bíróság az ügyben a Be. 416. § (1) bekezdés c) pontja szerinti (tételesen a Be. 373. § (1) bekezdés I/b) és c) pontja, illetve II-IV. pontja) abszolút eljárásjogi szabálysértést sem észlelt

Ezért a Fővárosi Bíróság, illetőleg a Fővárosi Ítéltábla támadott határozatait a Be. 426. §-ának alkalmazásával hatályában fenntartotta.

A végzés elleni fellebbezést a Be. 3. §-ának (4) bekezdése, felülvizsgálatát a Be. 416. § (4) bekezdésének b) pontja kizárja. A jogerős ügydöntő határozatokkal szembeni ismételt felülvizsgálati indítvány tilalmáról a Be. 418. §-ának (3) és 421. §-ának (3) bekezdése rendelkezik.

A Legfelsőbb Bíróság végzése a Be. 420. §-ának (1) bekezdésén alapul.

Budapest, 2010. április 20.

Dr. Belegi József s.k. a tanács elnöke, Dr. Szabó Péter s.k. előadó bíró, Dr. Mészár Róza s.k. bíró

A kiadmány hitelével:

bírósági ügyintéző
MGy